

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2021

1 Fondens syfte

Ersättningsfonden för investerare är den skyddsfond som avses i 11 kapitlet i lagen om investeringstjänster med uppgiften att trygga kunderna till företag som tillhandahåller investeringstjänster. Syftet med ersättningsfonden för investerare är att trygga icke-professionella kunders av ersättningsfondens skydd omfattade tillgodohavanden hos fondens medlemsföretag i enlighet med lagen om investeringstjänster och fondens stadgar.

Fonden grundades år 1998 och det avslutade räkenskapsåret var dess 24:e verksamhetsår. Fonden verkar administrativt i anslutning till Finans Finland (FA). Tack vare den administrativa anknytningen kan fonden kostnadseffektivt utnyttja en del av FA:s administrativa tjänster. Fonden har dock sina egna förvaltningsorgan och är självständig i sitt beslutsfattande.

Till fonden framfördes under räkenskapsperioden inga ersättningsanspråk som lett till myndighets konstaterande att ersättningsfondens lagstadgade ersättningströskel blivit överskriden. För att betalningsskyldighet för fonden ska uppkomma förutsätts att en tillhandahållare av investeringstjänster har underlåtit att till en kund enligt avtalet returnera medel som omfattas av skyddet. En förutsättning för ersättningsansvar är dessutom att ett medlemsföretag har blivit bestående insolvent.

Fondens verksamhet övervakas av Finansinspektionen. Fondens stadgar och ändringar i dem fastställs av Finansministeriet.

2 Fondens medlemmar

Att vara medlem i fonden är under vissa förutsättningar obligatoriskt för alla finska värdepappersföretag och kreditinstitut som tillhandahåller investeringstjänster samt för finska fondbolag som enligt sitt verksamhetstillstånd får tillhandahålla investeringstjänster. Vid utgången av 2021 hade fonden 62 medlemmar.

År 2021 skedde vissa förändringar i fondens medlemskår. Under året anslöt sig två nya medlemmar till fonden och tre medlemmar utträdde ur fonden.

En sammanslutning av inlåningsbanker där medlemsbankerna helt eller delvis svarar för varandras förbindelser eller åtaganden betraktas som en enda medlem vid beräkningen av garanti- och förvaltningsavgifter till fonden. Sammanslutningar av inlåningsbanker var andelsbankernas sammanslutning (121 medlemsbanker), POP Bankernas sammanslutning (22 medlemsbanker jämte centralkreditinstitut) och Sparbankernas sammanslutning (19 medlemsbanker jämte centralkreditinstitut).

Fonden ger yttranden till Finansinspektionen om nya ansökningar om verksamhetstillstånd och om ansökningar om ändringar i verksamhetstillstånd.

3 Verksamhetsmiljön

År 2021 fortsatte världsekonomin återhämtning, även om coronapandemin drog ut på tiden trots vaccinationsprogram. Centralbankernas stimulansåtgärder fortsatte, och stater fattade beslut om nya stödpaket. Konsumenternas förtroende blev starkare. Företag publicerade bättre resultatsiffror än väntat.

Samtidigt som världsekonomin återhämtade sig ökade inflationstakten. Växande global efterfrågan, svårigheter med logistik- och underleveranskedjor samt komponentbrist inom industrin höjde konsumentpriserna. I synnerhet steg priserna på energi. I USA accelererade inflationen till en exceptionellt hög nivå, vilket resulterade i den amerikanska centralbankens beslut att försnabba avslutandet av köpprogrammet för värdepapper. Inflationen accelererade också i euroområdet, och Europeiska centralbanken meddelade att dess köpprogram för värdepapper inskränks. Europeiska centralbankens manöverutrymme har emellertid begränsats av strukturella problem i euroområdets länder.

Finlands ekonomiska tillväxt uppskattas ha varit ca 3,3 % år 2021. Trots den utdragna coronapandemin fortsatte ekonomin att återhämta sig med draghjälp av den inhemska efterfrågan och tillväxten inom världsekonomin. Antalet sysselsatta ökade betydligt. En snabbare stegring av konsumentpriserna syntes mot slutet av året, men inflationen höll sig på en lägre nivå än i euroområdet. Den offentliga ekonomin visade fortsättningsvis underskott, och den offentliga skulden överskred klart gränsen på 60 % i förhållande till bruttonationalprodukten. Den inhemska banksektorns soliditet förblev stark.

Med avseende på fondens placeringsverksamhet präglades verksamhetsmiljön år 2021 förutom av coronapandemin och restriktionerna för ekonomin i anslutning till den även av ökad marknadsoro för inflation och eventuellt resulterande stigning av räntenivån. Förväntningarna om räntehöjningar innebar att avkastningsutvecklingen för trygghande ränteinstrument (såsom kvalitativa statsobligationer) år 2021 var ytterst blygsam och ofta negativ. Positiv avkastning på räntemarknaden gav närmast mer riskfyllda placeringsobjekt såsom företagslån med svagare kreditvärdighet.

På aktiemarknaden var året däremot utomordentligt (det globala aktieindexet MSCI World avkastade +32,0 %).

ECB:s inlåningsränta var fortfarande negativ, vilket avspeglade sig i euribor-räntornas utveckling.

4 Prioriterade verksamhetsområden

År 2021 präglades fondens verksamhet alltjämt av den fortsatt exceptionella räntemiljöns återverkningar på värdepappersmarknaderna. I sin placeringsverksamhet breddade fonden ytterligare diversifieringen mellan tillgångsslagen som beredskap för olika typer av riskscenarier i den exceptionella räntemiljön på finansieringsmarknaderna, för att undvika negativa totalavkastningar i den fortfarande rådande lågräntemiljön och för att bereda sig på en eventuell stigande ränteutveckling i framtiden.

Fonden fortsatte beredningen av reformprojektet angående principerna för bestämmandet av garantiavgifterna. Syftet är att identifiera en modell som är så enkel, transparent och rättvis som möjligt för beräkning av garantiavgifterna i framtiden. På grund av ändringar i solvensregleringen för tillhandahållare av investeringstjänster startade fonden till stöd för beredningen ett fortsättningsprojekt angående den konsultutredning som utförts av en utomstående sakkunnig. Dessutom genomförde fonden provberäkningar för bedömning av den föreslagna reformens praktiska effekter.

5 Fondens förvaltning

Varje medlem i fonden utser en medlem i fondens delegation. Under 2021 sammanträdde delegationen en gång. Vid årets utgång var Jani Eloranta delegationens ordförande och Kirsi Lauslahti dess vice ordförande.

Ordinarie medlemmar i styrelsen vid utgången av 2021 var Taina Ahvenjärvi, Päivi Kuoppa, Antti Kuosmanen, Jaana Pohjanheimo, Jussi Sokka och Bengt Wahlström samt suppleanter Pia Hidén och Mari Pekonen-Ranta. Under räkenskapsperioden höll styrelsen nio möten. Till styrelsemedlemmarna betalades inga mötesarvoden. Styrelsens ordförande var Päivi Kuoppa. Vice ordförande var Jussi Sokka till 20.5.2021 och därefter Jaana Pohjanheimo.

Ombudsman var jur. kand., CESGA Mirjami Kajander-Saarikoski och vice ombudsman var jur. mag. Pirkka Poikonen.

Revisor var KPMG Oy Ab, och av bolaget utsedd huvudansvarig revisor var CGR Tiia Kataja.

6 Täckning av kapitalkrav

Enligt lagen om investeringstjänster ska fondens kapital uppgå till minst 12 miljoner euro, varav minst 4,2 miljoner euro ska ha inbetalats i pengar.

Vid utgången av 2021 hade fonden 7 560 067 euro (föregående år 7 394 195 euro) i eget kapital. För täckning av kapitalkravet har fonden dessutom ett kreditlöfte på sex miljoner euro från Danske Bank.

7 Garantiavgifter och andra avgifter från medlemmarna

Eftersom det lagstadgade minimibeloppet på 4,2 miljoner euro för kapitalet i pengar har överskridits behövde fonden inte utöka sitt kapital genom garantiavgifter från medlemmarna. Garantiavgifter i enlighet med stadgarna insamlades dock för att täcka kostnaderna för kreditlöftet. Av nya medlemmar som anslutit sig till fonden efter det att minimikapitalet var uppnått insamlas dessutom en vägd genomsnittlig garantiavgift under en bestämd tid.

Kostnaderna för fondens förvaltning täcks med förvaltningsavgifter från medlemmarna. Dessutom ska nya medlemmar betala en anslutningsavgift.

År 2021 insamlades 203 882 euro (229 271 euro) i garantiavgifter och 99 200 euro (103 850 euro) i förvaltningsavgifter. I anslutningsavgifter insamlades 3 200 euro (1 600 euro).

8 Placering av medlen

Enligt 11 kapitlet 15 § i lagen om investeringstjänster ska fondens medel placeras på ett pålitligt och effektivt sätt som tryggar fondens likviditet och så att principen om riskdiversifiering iakttas. Avkastningen på placeringarna ska läggas till fondens kapital. Placeringen av fondens medel styrs av de allmänna principer som delegationen fastställt för placeringsverksamheten, inom ramen för vilka styrelsen årligen fastställer en placeringsplan.

I sin placeringsverksamhet tar fonden också hänsyn till aspekter som gäller ansvarsfullt placering. Med frågor i anslutning till ansvarsfullhet avses att ekonomiskt väsentliga faktorer som gäller miljö, samhälle och god förvaltning ska beaktas i placeringsverksamheten. Utvecklandet av ansvarsfullt placering är en process som gradvis fördjupas i fonden.

Vid utgången av år 2021 hade ersättningsfonden placeringar i fem olika räntefonder samt en aktiefond. Placeringsstillgångarnas marknadsvärde exklusive bankdepositioner uppgick vid årets slut till 5 773 774 euro (föregående år 5 475 793 euro). Fonden hade därtill sammanlagt 2 635 591 euro (2 675 698 euro) i bankdepositioner.

Beräknad enligt gängse värden var avkastningen av placeringsverksamheten 1,7 % (föregående år 0,5 %). År 2021 var placeringsverksamhetens avkastning enligt gängse värden lägre än portföljens förväntade avkastning på lång sikt, vilket berodde på den låga och delvis negativa räntenivån under granskningsperioden. Av de använda räntetillgångsslagen hade korta ränteplaceringar och företagslån en positiv avkastning, medan avkastningen var negativ för tillväxtmarknadsobligationer. Avkastningen på aktier var utmärkt år 2021. Trots att aktieallokeringen var blygsam bidrog aktierna år 2021 till att trygga en positiv avkastningsutveckling för fondens placeringsportfölj.

9 Räkenskapsperiodens resultat

Fondens resultat för år 2021 visar ett underskott på 2 261 euro (föregående år 30 099 euro överskott). Det svagare resultatet jämfört med året innan berodde främst på engångsmässig intäktsredovisning av värdestegring i samband med inlösningar av fondandelar under det föregående året.

De insamlade garantiavgifterna med avdrag av kostnaderna för kreditlöftet har förts till ersättningsfondens kapital såsom fondöverföring. Räkenskapsperiodens resultat överförs till fondens kapital i enlighet med 11 kapitlet 15 § i lagen om investeringstjänster.

10 Hänt efter räkenskapsperiodens utgång och bedömning av den framtida utvecklingen

Efter räkenskapsperiodens utgång har inga väsentliga förändringar skett i ersättningsfondens verksamhet.

Världsekonomin tillväxt väntas bli långsammare år 2022. Osäkerheten ökas främst av den skärpta geopolitiska situationen efter att Ryssland anföll Ukraina i slutet av februari. Västländerna reagerade enhetligt på det inträffade genom att rikta stränga ekonomiska sanktioner mot Ryssland. De olika sanktionerna och eventuella ryska motaktioner kan få betydande effekter för den ekonomiska tillväxten. Rysslands ekonomi lider svårt av de ekonomiska sanktionerna, vilket även är ägnat att återspeglas negativt på länder som bedriver handel med Ryssland. Kriget mellan Ryssland och Ukraina har redan försvagat Europas – inklusive Finlands – ekonomiska utsikter.

När det tredje coronapandemiåret i följd har inletts kan man dessutom notera att vaccinationsprogrammen i tillväxtländer fortfarande framskrider långsammare än i västländerna, vilket innebär att nya virusvarianter ännu kan uppstå. Risken för nya varianter av coronavirus, ny försämring av epidemiläget och nya begränsningsåtgärder finns kvar och kan också i fortsättningen inverka på ekonomiernas tillväxtutsikter.

Inflationen väntas under hela året bli ett centralt marknadstema att bevaka. I och med kriget i Ukraina har priserna för energi fortsatt att stiga, vilket är ägnat att ytterligare accelerera inflationen. Högre energipriser inverkar försvagande på hushållens köpkraft.

Aktiemarknaden har lidit av Rysslands anfall mot Ukraina. På räntemarknaden har det likaledes uppstått efterfrågan på s.k. skyddshamnar, där investerare tar sin tillflykt till högkvalitativa statsobligationer och samtidigt pressar ner deras räntenivå. På samma gång påverkas räntemarknaden emellertid av centralbankernas småningom mer åtstramande grepp om penningpolitiken efter coronaåterhämtningen.

Centralbankerna förväntas som nästa steg ge riktlinjer om hur de förhåller sig dels till den sega och accelererande inflationen, dels till den samtidigt avtagande ekonomiska tillväxten. Förväntningarna i USA torde vara att centralbanken höjer styrräntan ytterligare år 2022. Historiskt sett har höjningar av styrräntan orsakat rörlighet på såväl ränte- som aktiemarknaderna.

I Europa har pressen på att höja räntorna dämpats i någon mån, eftersom sanktionerna och motaktionerna väntas tynga ner tillväxten mera än i USA. Vid planerandet av penningpolitiska åtstramningsåtgärder torde man också beakta den betydande skuldsättningen hos vissa stater inom euroområdet som en broms för återhämtning.

Den inhemska finanssektorn har mött den geopolitiska krisen med bevarad soliditet och god beredskap. Sedan utgången av februari har verksamhetsmiljön för tillhandahållare av investeringstjänster dock hårdnat i och med att cyberangrepp som ingår i hybridkrigföring har tilltagit i styrka.

2022 antas bli ett utmanande placeringsår för fonden. Centralbankernas riktlinjer, inflationsutvecklingen och utvecklingen av den geopolitiska situationen väntas ha en

betydande inverkan både på räntemarknaderna och även på andra tillgångsslag under året.

Avkastningen på fondens placeringar antas år 2022 fortsättningsvis bli lägre än den förväntade portföljavkastningen på lång sikt. Räntenivån i euroområdet är fortfarande exceptionellt låg och delvis negativ, vilket är ägnat att försvaga den tryggande ränteportföljens avkastning. En eventuell höjning av räntenivån eller kreditriskpremierna under granskningsperioden är ägnad att sänka räntetillgångsslagens marknadsvärde på kort sikt. Till följd av fondens grundläggande uppgift har placeringsverksamheten det särdraget att fonden inte kan eftersträva ytterligare avkastning genom att placera i tillgångsslag med svagare likviditet eller genom att på annat sätt väsentligen höja portföljens risknivå. För att gardera sig med tanke på olika typer av riskscenarier på finansieringsmarknaderna har fonden emellertid kontinuerligt utvecklat en allt bredare diversifiering av tillgångsslagen i placeringsverksamheten.

Fortsatt utveckling förväntas beträffande praxis, mätare och data för ansvarsfullt placering. Utvecklandet av ansvarsfullt placering är en process som gradvis fördjupas i fonden.

Helsingfors den 17 mars 2022

ERSÄTTNINGSFONDEN FÖR INVESTERARE
Styrelsen